



Bruxelles, 27.5.2015.  
COM(2015) 222 final

## **IZVJEŠĆE KOMISIJE**

**EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ BANCI,  
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

**Uvođenje eura u Litvi**

## IZVJEŠĆE KOMISIJE

### EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ BANCI, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA

#### Uvođenje eura u Litvi

#### 1. UVOD

Vijeće je 23. srpnja 2014. odlučilo da je Litva ispunila uvjete potrebne za uvođenje eura i da njezino odstupanje od sudjelovanja u jedinstvenoj valuti treba staviti izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2015.<sup>1</sup>

Litva je slijedila praksu svih država članica koje su euro usvojile nakon prvog vala prelaska (1999. – 2002.) i primijenila takozvani scenarij prelaska „velikog praska”, tj. novčanice i kovanice eura stekle su na dan uvođenja eura status zakonskog sredstva plaćanja<sup>2</sup>. Dvotjednim razdobljem optjecaja dviju valuta, tijekom kojeg su paralelno bile u optjecaju novčanice i kovanice eura i litavskog litasa, omogućeno je postupno povlačenje gotovine u litasima. Ovaj uspješan prelazak ponovno pokazuje da je, ako je prelazak dobro pripremljen, dovoljno i kratko razdoblje optjecaja dviju valuta<sup>3</sup>. Velika većina Litavaca (86 %) ocijenila je da je prelazak protekao glatko i učinkovito<sup>4</sup>.

Nadovezujući se na dva izvješća Komisije o praktičnim pripremama prelaska na euro u Litvi<sup>5</sup>, u ovom se izvješću pokrivaju najvažniji aspekti postupka prelaska iz naknadne perspektive, stavljajući pritom naglasak na pripreme za prelazak na gotovinu u eurima, razdoblje optjecaja dviju valuta, mjere poduzete radi sprečavanja zlouporabe u određivanju cijena i pogrešne percepcije cijena, kretanje cijena i percepcije te komunikaciju s javnosti o euru. U izvješću se, gdje je to primjenjivo, utvrđuju i preporuke Komisije o drugim mogućim mjerama koje litavska nadležna tijela trebaju poduzeti te se donose zaključci koji mogu biti od koristi za buduće prelaskе.

#### 2. PRELAZAK

##### 2.1. Pripreme za prelazak na gotovinu

Prelazak na gotovinu u eurima vjerojatno je najuočljivija komponenta postupka prelaska na novu valutu jer su u to uključene gotovo sve financijske institucije, poduzeća i građani. Glatka

---

<sup>1</sup> Odluka Vijeća 2014/509/EU od 23. srpnja 2014. o uvođenju eura u Litvi 1. siječnja 2015. (SL L 228, 31.7.2014., str. 29. – 32.).

<sup>2</sup> Države članice koje su euro uvele u prvom valu prelaska učinile su to u skladu s tzv. madridskim scenarijem, koji je obuhvaćao prijelazno razdoblje od tri godine (za Grčku jednu godinu).

<sup>3</sup> Latvija, Estonija, Slovačka i Slovenija također su imale dvotjedno razdoblje optjecaja dviju valuta, dok je na Malti i na Cipru ono trajalo mjesec dana.

<sup>4</sup> Flash Eurobarometer 412, terensko istraživanje provedeno od 16. do 19. siječnja 2015., dostupno na: [[http://ec.europa.eu/economy\\_finance/articles/pdf/fl412\\_report\\_final\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/pdf/fl412_report_final_en.pdf)]

<sup>5</sup> Izvješće Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Četrnaesto izvješće o praktičnim pripremama za buduće proširenje europodručja od 23. srpnja 2014. – COM(2014) 489, završna verzija; Izvješće Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Petnaesto izvješće o praktičnim pripremama za buduće proširenje europodručja od 23. srpnja 2014. – COM(2014) 706, završna verzija;

i učinkovita provedba ovog procesa ovisi o dostatnoj opskrbi svih uključenih strana gotovinom u eurima, kao i o kvalitetnoj pripremi banaka i poduzeća za veliku dodatnu količinu posla.

Nakon javnog natječaja u Litavskoj kovnici proizvedeno je 370 milijuna kovanica eura s litavskim naličjem. Oko 132 milijuna novčanica eura različitih apoeni posuđeno je od Deutsche Bundesbank.

Prije kraja 2014. banke i poduzeća redom su opskrbljivane gotovinom u eurima. Predopskrba kreditnih institucija započela je 1. listopada 2014. za kovanice eura i 1. studenoga 2014. za novčanice eura. Redovna posredna predopskrba velikih klijenata poslovnih banaka započela je 1. prosinca 2014., a manji korporativni klijenti opskrbljeni su gotovinom u eurima putem pojednostavljene posredne predopskrbe do kraja prosinca 2014. Ukupna vrijednost novčanica i kovanica eura isporučenih predopskrbom iznosila je 622 milijuna EUR.

Od 1. prosinca 2014. za prodaju je bilo dostupno 900 000 početnih kompleta kovanica eura s kombinacijom svih apoeni litavskih kovanica eura (vrijednost: 11,59 EUR po kompletu) putem 343 poslovnice poslovnih banaka, 330 poštanskih ureda i tri šaltera Banke Litve. Potražnja za početnim kompletima bila je velika. Do 14. prosinca 2014. prodano je 640 000 od 900 000 početnih kompleta, a 1. siječnja 2015. gotovo svi početni kompleti za građane bili su prodani. Nadalje, za trgovce na malo pripremljene su dvije različite vrste posebnih početnih kompleta (60 000 kompleta od 111 EUR i 50 000 kompleta od 200 EUR).

Imajući u vidu povećani sigurnosni rizik, izrađen je sigurnosni akcijski plan koji je obuhvaćao mjere poboljšanja sigurnosti u sektoru prijevoza gotovine tijekom postupka prelaska, tj. namjensku izobrazbu pruženu policijskim službenicima. Izrađen je i akcijski plan za slučaj nepovoljnih vremenskih uvjeta.

Osobito posljednjih dana prosinca 2014., poslovne banke i poštanski uredi morali su rukovati iznimno velikim količinama gotovine. Kako bi se olakšala logistika povlačenja kovanica litasa, poduzeća za prijevoz gotovine i poslovne banke opskrbljene su standardnim pokretnim spremnicima za prikupljanje, pohranu i prijevoz kovanica.

Neke poslovne banke povećale su broj zaposlenika u poslovnicama kako bi olakšale obavljanje gotovinskih transakcija i/ili otvorile dodatne šaltere krajem 2014. i tijekom prvih dana nakon dana uvođenja eura. Budući da je uobičajeno radno vrijeme poslovnica banaka u Litvi razmjerno dugo, nije bilo predviđeno produljenje radnog vremena svih poslovnica tijekom prelaska na euro. Bez obzira na to, devet poslovnih banaka produljilo je radno vrijeme svojih jedinica za pružanje usluga korisnicima krajem 2014. i početkom 2015. Poslovne banke neograničeno će pružati usluge zamjene gotovine do 30. lipnja 2015., a u oko 90 poslovnica banaka do 31. prosinca 2015.

Od kraja rujna 2014. Banka Litve ponudila je osobama koje rukuju gotovinom i računovođama opću obuku o gotovini u eurima i posebnu obuku o njezinim sigurnosnim obilježjima. Obuku su u prvom redu pohađali trgovci na malo i službenici poštanskih ureda („obuka za voditelje obuke”). Banke su svojim službenicima osigurale posebnu obuku o općim načelima uvođenja eura i njegovim posljedicama za bankarske usluge te dostupnosti bankarskih usluga oko dana uvođenja eura.

Kako bi poboljšala pristup zamjeni gotovine, osobito u ruralnim područjima, Litavska pošta odigrala je aktivnu ulogu u prelasku na gotovinu u eurima pružajući usluge zamjene gotovine građanima u 330 poštanskih ureda.

Prema istraživanju Komisije provedenom krajem prosinca 2014.<sup>6</sup>, velik broj Litavaca već je prije prelaska posjedovao gotovinu u eurima: 44 % ih je imalo novčanice eura (56 % s putovanja u inozemstvo, 35 % od zamjene u litavskim bankama), a 46 % ih je imalo kovanice eura (62 % s putovanja u inozemstvo i 31 % iz početnog kompleta).

**Prelazak na gotovinu u eurima u Litvi bio je dobro pripremljen i organiziran.**

**Banke i poduzeća te građani opskrbljeni su uoči prelaska dostatnom količinom gotovine u eurima.**

## 2.2. Razdoblje optjecaja dviju valuta

Dvotjedno razdoblje optjecaja dviju valuta tijekom kojeg su euro i litavski litasi paralelno bili u optjecaju isteklo je 15. siječnja 2015.

Podizanje gotovine u eurima na bankomatima bilo je dostupno već 1. siječnja 2015. i otada normalno funkcionira. Bankomati su napunjeni gotovinom u eurima uglavnom krajem prosinca 2014. i to najčešće apoenima od 5 i 10 te 20 i 50 EUR. Iako su brojni bankomati bili funkcionalni odmah nakon ponoći, cjelokupna litavska mreža bankomata (oko 1200 bankomata) bila je potpuno funkcionalna 1. siječnja u 00:26. Terminali na prodajnim mjestima (*point-of-sale* – POS) odmah su se prebacili na euro 1. siječnja 2015. Banke su klijente poticale na češće korištenje elektroničkim plaćanjem, osobito prvih dana nakon 1. siječnja 2015. U razdoblju optjecaja dviju valuta platne su kartice bile korištene u 6,7 milijuna transakcija ukupne vrijednosti 127 milijuna EUR. U usporedbi s istim razdobljem u siječnju 2014., korištenje elektroničkim plaćanjem povećalo se za oko 5 % u siječnju 2015.

Zahvaljujući temeljitoj pripremi, banke i poštanski uredi dobro su podnijeli dodatnu količinu posla u razdoblju optjecaja dviju valuta. Nekoliko je banaka u poslovnicama angažiralo dodatno osoblje za gotovinske transakcije. Trgovcima na malo i drugim poslovnim klijentima proaktivno su pružane usluge preuzimanja gotovine. Prilagođeni su prostori za brojanje i pohranu novca u poslovnicama.

Tijekom prve polovine siječnja 2015. s bankomata je podignuto gotovine u iznosu od 314 milijuna EUR. Osim toga, neke su banke konfigurirale svoje uplatno-isplatne bankomate tako da prikupljaju litavske litase (LTL) i isplaćuju eure tijekom prvih tjedana 2015. Više od 205 milijuna LTL (59,3 milijuna EUR) uplaćeno je tijekom prve polovine siječnja putem uplatno-isplatnih bankomata.

Kanali putem kojih se pružala zamjena litasa u eure obuhvaćali su 343 bankovne poslovnice, 330 poštanskih ureda, tri jedinice Banke Litve i 14 poslovnica kreditnih unija. Do 15. siječnja 2015. u bankama je zamijenjeno 419 milijuna EUR, u poštanskim uredima 156 milijuna EUR, u Banci Litve 14 milijuna EUR, a putem kreditnih unija 2 milijuna EUR.

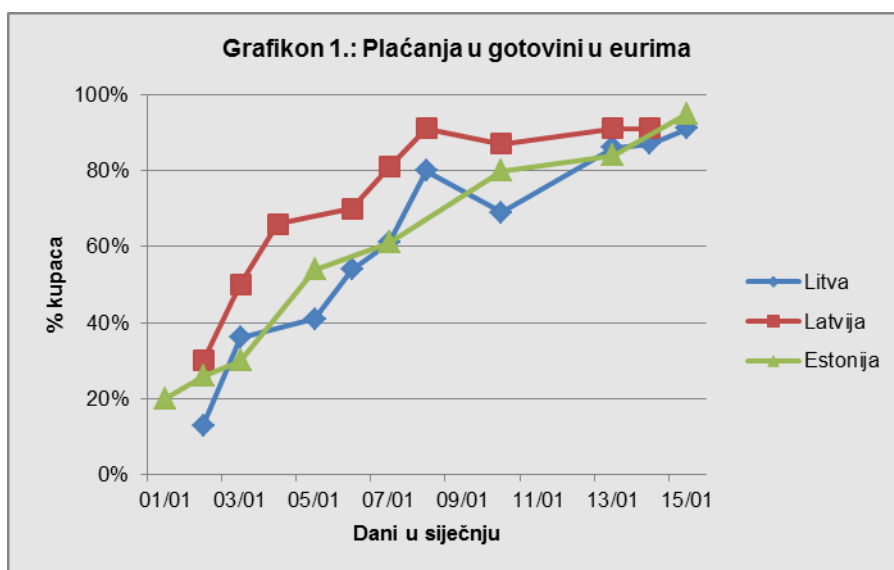
Prema istraživanju Komisije provedenom između 16. i 19. siječnja 2015. u Litvi<sup>7</sup>, 91 % ispitanika nije imalo nikakvih poteškoća prilikom zamjene gotovine u litasima ili podizanja gotovine u eurima u bankama tijekom prvog tjedna siječnja. To je nešto više ispitanika nego tijekom prelaska na euro u Latviji (88 %) i općenito u skladu s prethodnim prelascima<sup>8</sup>.

<sup>6</sup> Flash Eurobarometer 409, proveden u Litvi od 29. do 30. prosinca 2014., str. 3.

<sup>7</sup> Flash Eurobarometer 412, vidi bilješku 4.

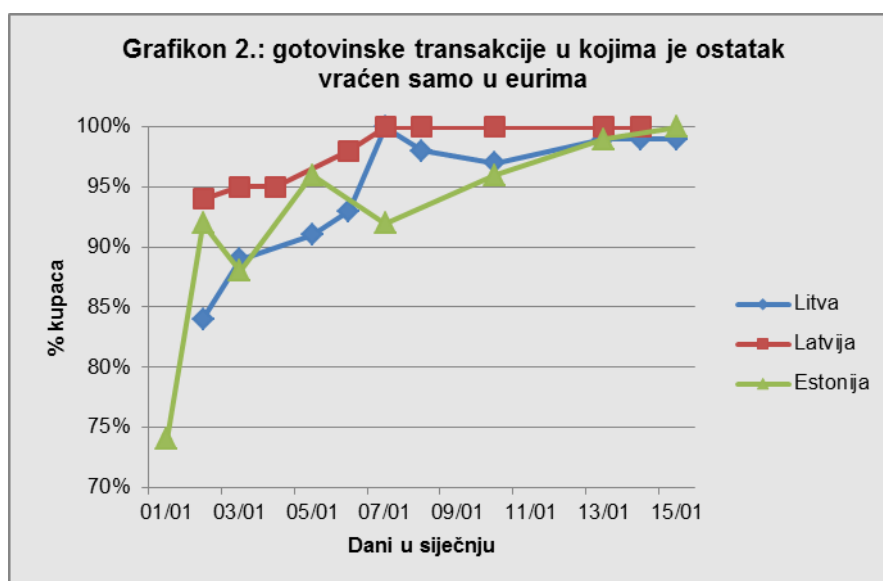
<sup>8</sup> Odgovarajuća je brojka u Estoniji iznosila 95 %, u Slovačkoj 90 %, na Cipru 88 %, na Malti 85 % te u Sloveniji 96 %.

Na grafikonu 1. prikazan je razvoj gotovinskih plaćanja isključivo u eurima u razdoblju optjecaja dviju valuta u Litvi u usporedbi s Latvijom i Estonijom.



Već trećeg dana nakon prelaska (3. siječnja 2015.), 36 % građana izvršavalo je plaćanja u gotovini samo u eurima<sup>9</sup>. Dana 8. siječnja već je četiri od pet ispitanih građana obavljalo plaćanje gotovinom samo u eurima. Nakon toga je udio gotovinskih plaćanja izvršenih samo u eurima rastao prema kraju razdoblja optjecaja dviju valuta uz iznimku subote 10. siječnja 2015., kada se smanjio s 80 % na 69 %, no brzo je opet porastao na 86 % idućeg dana. Ukupno gledano, gotovinska plaćanja izvršena samo u eurima razvijala su se brzo, no malo manje stabilno nego tijekom razdoblja optjecaja dviju valuta u Latviji 2014.

Ukupno gledano, sektor maloprodaje također se dobro nosio s izazovima procesa prelaska i istodobnim rukovanjem dvjema valutama. Trgovci na malo bili su dobro opskrbljeni gotovinom u eurima te nisu zabilježene veće poteškoće izazvane čekanjem u redovima. Kao što je vidljivo iz grafikona 2., već je 2. siječnja 84 % građana pri kupnji ostatak novca dobivalo samo u eurima. Taj je udio 7. siječnja narastao na 100 %.



<sup>9</sup> Flash Eurobarometer 410, terensko istraživanje provedeno od 2. do 8. siječnja 2015., dostupno na: [http://ec.europa.eu/public\\_opinion/flash/fl\\_410\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_410_en.pdf)

Istraživanje Komisije provedeno neposredno nakon isteka razdoblja optjecaja dviju valuta pokazuje da vrlo velika većina Litavaca (86 %) smatra da je proces prelaska protekao glatko i učinkovito<sup>10</sup>.

### 2.3. Povlačenje stare valute

Iako se od početka 2014. smanjivala količina gotovine u litasima koja je u optjecaju, povlačenje litasa iz optjecaja bio je poseban izazov jer je litavsko gospodarstvo prilično usmjereno na gotovinske transakcije.

Znatan udio gotovine u litavskom litasu koji je bio u optjecaju povučen je još prije prelaska. S obzirom na količinu i ukupnu težinu kovanica litasa u optjecaju 2014., Banka Litve nudila je neograničenu zamjenu kovanica litasa u novčanice litasa bez naknade do kraja prosinca 2014. kako bi se smanjio broj kovanica litasa u optjecaju. Kako bi se do 1. siječnja 2015. smanjio broj novčanica litasa u velikim apoenima koje su bile u optjecaju, u jesen 2014. poduzeća za prijevoz gotovine i poslovne subjekte poticalo se da ne naručuju novčanice u velikim apoenima. Istovremeno su poslovne banke među klijentima pojačale promociju bezgotovinskih načina plaćanja.

Do 31. prosinca 2014. vrijednost litasa u optjecaju smanjila se za 51 % u usporedbi sa siječnjem 2014. Dana 31. prosinca 2014. oko 5,8 milijardi litasa još uvijek je bilo u optjecaju.

Postupna demonetizacija novčanica litasa započela je već u kolovozu 2014. dok je demonetizacija kovanica litasa započela u listopadu 2014.

#### **Proces prelaska u Litvi pripremljen je kvalitetno i proveden bez poteškoća.**

**Bankomati i terminali na prodajnim mjestima na vrijeme su konvertirani, a banke i poštanski uredi dobro su se nosili s dodatnom količinom posla u razdoblju optjecaja dviju valuta. Trgovci na malo dobro su podnijeli izazove postupka prelaska i istodobnog rukovanja dvjema valutama. Bili su dobro opskrbljeni gotovinom u eurima i prema istraživanju Komisije 84 % ispitanih građana već je 2. siječnja 2015. pri kupnji dobivalo ostatak novca samo u eurima<sup>11</sup>.**

### 3. SPREČAVANJE ZLOUPORABE U ODREĐIVANJU CIJENA I POGREŠNE PERCEPCIJE CIJENA

Šira javnost bila je zabrinuta zbog mogućeg učinka prelaska na euro na cijene. Stoga je bilo osobito važno da litavska nadležna tijela poduzmu korake potrebne za sprečavanje zlouporabe i otklanjanje pogrešnih percepcija u vezi s razvojem cijena.

Od siječnja 2014. na najpopularnijim se prodajnim mjestima u sedam najvećih litavskih gradova prate cijene 100 proizvoda i usluga koji se često kupuju. Prate se one usluge za koje se na temelju iskustva iz prijašnjih prelazaka moglo pretpostaviti da će biti najviše pogođene povećanjem cijena uslijed prelaska, poput usluga manjih poduzeća (npr. frizerski saloni, restorani i kafići, autopraonice).

U razdoblju prikaza dviju valuta i provedbe „Memoranduma o dobroj poslovnoj praksi nakon uvođenja eura” Centar za zaštitu prava potrošača nadzirao je usklađenost sa zahtjevima za prikaz cijena i konverziju (npr. pravila zaokruživanja), a bile su uključene i razne institucije kao što su Državna služba za hranu i veterinarstvo i Državni inspektorat za neprehrambene proizvode. Intenzivne kontrole započele su prije početka razdoblja prikaza dviju valuta 23. kolovoza 2014. Nakon prvog posebnog izvješća Europske komisije o praktičnim

<sup>10</sup> Flash Eurobarometer 412, vidi bilješku 4.

<sup>11</sup> Flash Eurobarometer 410, vidi bilješku 9.

pripremanima za uvođenje eura u Litvi, broj uključenih nadzornika cijena znatno je povećan na više od 350 inspektora.

Obveza prikaza cijena u dvije valute – u litasima i u eurima – započela je 23. kolovoza 2014. i trajat će do sredine 2015. Od kolovoza 2014. provedeno je 13 819 kontrola. Centar za zaštitu prava potrošača otkrio je prekršaje u 870 slučajeva. Najčešći otkriveni nedostaci bili su nenavodjenje cijena u dvije valute i netočno zaokruživanje cijena. Iznosi izdanih novčanih kazni u rasponu su od 1000 LTL (289 EUR) do 10 000 LTL (2896 EUR), ovisno o vrsti prekršaja. Sankcije su primijenjene na 833 poslovna subjekta, od čega je 819 poduzeća upozoreno, a novčana kazna određena je samo u 14 slučajeva. Tijekom siječnja 2015. provedene su 1543 inspekcije i utvrđena su 93 prekršaja.

Litavci su općenito bili mišljenja da je prikaz cijena u dvije valute koristan alat koji je olakšao usporedbu cijena te navikavanje na novu valutu. Prema istraživanju Komisije provedenom u siječnju<sup>12</sup>, više od dvije trećine građana Litve (67 %) izjavilo je da im je prikaz cijena u dvije valute bio koristan nakon prelaska. Dojam je više od tri četvrtine litavskih građana (77 %) da je prikaz cijena u dvije valute bio proveden ispravno ili uglavnom ispravno. Litva ima najmanji udio ispitanika koji tvrde da je prikaz cijena u dvije valute proveden ispravno ili uglavnom ispravno.

Na pitanje o konverzijama cijena gotovo polovina ispitanika (47 %) odgovorila je da su konverzije cijena bile točne<sup>13</sup>. Ovaj je rezultat negdje u sredini rezultata prijašnjih prelazaka.

Kampanjom „Memoranduma o dobroj poslovnoj praksi nakon uvođenja eura”, pokrenutom 18. kolovoza 2014., poduzeća su pozvana da se obvežu kako neće zloupotrijebiti prelazak na euro za vlastitu dobit te kako će poštovati pravila prelaska i svojim klijentima pružati potrebnu pomoć. Ovom se kampanjom slijedi put dobrovoljnih inicijativa koje su uspješno provedene tijekom prijašnjih prelazaka na euro. Kampanju vodi Ministarstvo gospodarstva. Sudionici kampanje imaju pravo koristiti se posebnim logotipom kojim se pokazuje njihovo sudjelovanje. Od 7. siječnja 2015. više od 5000 poduzeća koja potrošačima prodaju robu ili usluge pridružilo se Memorandumu, uključujući 13 639 prodajnih mjesta. Sudionici obuhvaćaju oko 90 % svih trgovaca na malo u Litvi. Kampanja o poštenom određivanju cijena iznimno je važna inicijativa kojom se nastoji spriječiti moguća zlouporaba cijena i otkloniti pogrešne percepcije cijena. U usporedbi s ukupnim brojem poduzeća koja su sudjelovala u inicijativi prilikom prelaska na euro u Latviji i iskustvom stečenim u prethodnim prelascima<sup>14</sup>, predviđeni cilj uspješno je postignut.

Od 1. listopada 2014. potrošači mogu podnositi prigovore zbog kršenja pravila o navođenju cijena preko posebnog info-telefona, e-poštom ili označivanjem odgovarajućeg prodajnog mjesta na interaktivnoj karti koja se nalazi na *web*-mjestu udruženja potrošača. Prigovori se provjeravaju u roku od najviše 48 sati od podnošenja. Zabrinutost koju su iskazali građani uglavnom se odnosila na pitanja poput prikaza cijena te primjene pravila zaokruživanja. Nadležna tijela s dužnom pažnjom rješavaju sva pitanja i prigovore.

Međutim litavske građane i dalje zabrinjava učinak eura na cijene i zlouporaba u određivanju cijena<sup>15</sup>. Stoga se preporučuje da se još nekoliko mjeseci nastavi s nadzorom prikaza cijena u dvije valute, ispravne konverzije i pravila zaokruživanja te općeg razvoja cijena.

---

<sup>12</sup> Flash Eurobarometer 412, vidi bilješku 4.

<sup>13</sup> Flash Eurobarometer 412, vidi bilješku 4.

<sup>14</sup> Odgovarajućim je sustavom bilo obuhvaćeno 526 subjekata u Estoniji, oko 7 600 poduzeća na Cipru, oko 7 900 na Malti, oko 20 000 prodajnih mjesta u Slovačkoj i oko 11 000 prodajnih mjesta u Latviji.

<sup>15</sup> Flash Eurobarometer 412, vidi bilješku 4.

**Litva je provela prikaz cijena u dvije valute i inicijativu o poštenom određivanju cijena u skladu s preporukama Komisije<sup>16</sup>.**

**Sudjelovanje u inicijativi za pošteno određivanje cijena bilo je prilično veliko u usporedbi s prijašnjim prelascima na euro.**

#### **4. KRETANJE CIJENA I PERCEPCIJE CIJENA**

Prelasku na euro u Litvi prethodilo je razdoblje vrlo niske i povremeno negativne inflacije. Deflacija je prije svega uzrokovana energetsom komponentom i u manjoj mjeri neenergetskom industrijskom robom. Ova kretanja slična su ukupnim podacima za europodručje i podacima za susjedne zemlje Litve.

Prema nedavnom Komisijinom istraživanju<sup>17</sup> većina Litavaca (58 %) misli da će euro povećati inflaciju u njihovoj zemlji (u usporedbi s 57 % Latvijaca i 55 % Estonaca odmah nakon njihovih prelazaka na euro). Oko četvrtine ispitanika (26 %) bilo je uvjerenjeno da će pristupanje europodručju pomoći Litvi da održi stabilnost cijena. U prethodna dva prelaska na euro taj je broj bio manji (Estonija 21 %, Latvija 19 %).

U skladu s utvrđenom praksom nakon uvođenja eura u drugim državama članicama, nakon što postane raspoloživ dostatan broj podataka, Eurostat planira izraditi procjenu razvoja cijena nakon prelaska na euro u Litvi.

#### **5. KOMUNIKACIJA O EURU**

Nakon odluke Vijeća od 23. srpnja 2014. litavska su nadležna tijela pokrenula intenzivnu fazu provedbe komunikacijskih aktivnosti povezanih s prelaskom na euro.

U završnoj inačici „Komunikacijske strategije za prelazak na euro u Litvi”, koju je 24. lipnja 2013. Rezolucijom br. 604 odobrila Vlada Republike Litve, utvrđene su smjernice za informacijsku kampanju o uvođenju eura. U kvantitativnom pogledu cilj je kampanje bio osigurati da se 80 % građana osjeća dobro informiranima o svim praktičnim aspektima prelaska na euro.

U okviru Sporazuma o partnerstvu i kasnijeg ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava koji su potpisali litavsko Ministarstvo financija i Europska komisija, Europska komisija doprinijela je provedbi komunikacijske strategije financijski pokrivajući do 50 % prihvatljivih troškova komunikacijskih aktivnosti. Ministarstvo financija koordiniralo je komunikacijsku kampanju koja je obuhvaćala kombinaciju komunikacijskih alata i instrumenata (slanje obavijesti poštom izravno kućanstvima, seminari i obuka, društveni mediji, kampanja na televiziji i u tisku) i bila usmjerena na različite skupine (npr. građani, učenici, ranjive skupine, poduzeća). Dodatne komunikacijske aktivnosti provele su Banka Litve, Ministarstvo gospodarstva, Državno nadležno tijelo za zaštitu prava potrošača, Ministarstvo obrazovanja i znanosti te druge javne i privatne institucije.

Održani su redoviti seminari, radionice i regionalna događanja za poduzeća, subjekte koji se profesionalno bave gotovinom i ranjive skupine kako bi se riješili problemi prelaska na euro. Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri obuhvatilo stanovništvo Litve, Eurobus je do studenoga 2014. posjetio 60 općina. Nekoliko aktivnosti bilo je usmjereno na osobe s

<sup>16</sup> Preporuka Komisije od 10. siječnja 2008. o mjerama kojima se olakšavaju budući prelasci na euro (SL L 23, 26.1.2008., str. 30.).

<sup>17</sup> Flash Eurobarometer 412, vidi bilješku 4.

oštećenjima vida i sluha, i to u obliku obuke o dizajnu novih novčanica i kovanica, sigurnosnim obilježjima i općim modalitetima prelaska.

U srpnju 2014. pokrenuta je kampanja u masovnim medijima koja je obuhvaćala različite televizijske spotove kojima se nastojalo angažirati javnost te joj objasniti praktične aspekte postupka prelaska na euro. Kampanja je dopunjena oglašavanjem u tisku, na radiju, na internetu te oglašavanjem na otvorenom. U postupku odabira medija posebna je pažnja posvećena obuhvaćanju ranjivih skupina u udaljenim područjima, osoba s invaliditetom i nacionalnih manjina.

Obavijest dostupna na litavskom, poljskom i ruskom jeziku poslana je poštom izravno svim kućanstvima u Litvi u listopadu 2014., a bavila se praktičnim pitanjima prelaska na euro.

Ministarstvo financija i Europska komisija također su proveli nekoliko zajedničkih komunikacijskih aktivnosti: svečanosti povodom uvođenja eura i seminar za litavske novinare u srpnju 2014., konferenciju o prelasku na euro u rujnu 2014. (zajedno s Europskom središnjom bankom i Bankom Litve) kao i razne aktivnosti za novinare i škole u Litvi. Komisija je također opskrbila litavska nadležna tijela odgovarajućim publikacijama za građane.

Kako bi poboljšale sinergiju i povećale učinak aktivnosti komunikacijske kampanje, Europska središnja banka i Banka Litve u pokrenule su studenome 2014. zajedničku informativnu kampanju u kojoj se koristio širok raspon instrumenata (televizija, tisak, internetsko i vanjsko oglašavanje kao i ostali informativni materijali) i koja je bila usmjerena na izgled novčanica i kovanica eura, sigurnosna obilježja te ključne činjenice i datume prelaska.

**Kampanja komunikacije s javnošću i podizanja javne svijesti doprinijela je glatkom prelasku na euro. Može se ocijeniti da je postignut cilj od 80 % stanovnika Litve koji se osjećaju dovoljno informiranima: znatna većina litavskih građana (92 %) smatra da su informirani o euru, od čega 34 % smatra da su vrlo dobro informirani, a samo 6 % ne smatra se dobro informiranima<sup>18</sup>.**

**Nadalje, prema istraživanju provedenom za Banku Litve<sup>19</sup>, oko 70 % ispitanih litavskih građana sada izjavljuje da podržavaju uvođenje eura u njihovoj zemlji dok je razina podrške u travnju i rujnu 2014. bila oko 47 % (rezultati istraživanja Eurobarometer<sup>20</sup>). Kako bi se taj trend dodatno povećao, preporučuje se nastaviti s odgovarajućim aktivnostima informiranja javnosti te pratiti javno mnijenje u vezi s aspektima uvođenja eura.**

<sup>18</sup> Flash Eurobarometer 412, vidi bilješku 4.

<sup>19</sup> Istraživanje je od 19. siječnja do 10. veljače 2015. provelo poduzeće za sociološka istraživanja BERENT Research Baltic. Glavni zaključci dostupni su na:  
[http://www.lb.lt/public\\_survey\\_after\\_the\\_euro\\_adoption\\_the\\_populations\\_support\\_for\\_the\\_single\\_currency\\_neared\\_70\\_per\\_cent](http://www.lb.lt/public_survey_after_the_euro_adoption_the_populations_support_for_the_single_currency_neared_70_per_cent)

<sup>20</sup> Flash Eurobarometer 400 i 402.